

แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิลาสินี จินตลิขิตดี
วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

*

ความหมายของนวัตกรรม

*

ลักษณะของนวัตกรรม

*

กระบวนการนวัตกรรม

ความหมายของคำว่านวัตกรรม

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงอธิบายในการแสดงปาฐกถา โดยมีใจความตอนหนึ่งว่า

“... คนเรานั้นจะต้องมีนวัตกรรม คือต้องมี Innovation หรือต้องรู้จักสร้างสรรค์ หรือต้องมีความพร้อมที่จะก้าวไปข้างหน้า ปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของโลก แต่เราก็ต้องสามารถปรับโลกให้เหมาะสมสอดคล้องกับความเป็นอยู่ ความพอใจ ความสุขสบายของตัวเองเหมือนกัน ต้องแก้ปัญหาด้วยความคิด พอทางหนึ่งตันก็ต้องหาทางใหม่ ไม่มองมือองอเท้า ยิงในภาวะวิกฤต ยิ่งต้องการนวัตกรรม ซึ่งไม่เฉพาะแต่นวัตกรรมทางเทคโนโลยีเท่านั้น หากแต่เป็นนวัตกรรมของระบบโดยรวม ตั้งแต่สังคม เศรษฐกิจ และวิถีชีวิต หรือวัฒนธรรม...”

ความหมายของคำว่านวัตกรรม

Peter Drucker ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า
หมายถึง

“Innovation is the act of introducing something new”

ชัดเจน

พัฒนา

ลงมือกระทำ

นวัตกรรม

ความหมายของคำว่านวัตกรรม

Everett M. Rogers ได้อธิบายว่า

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมส่วนใหญ่เกิดจากการแพร่กระจาย
ทางวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามา มากกว่าเกิดจาก
การประดิษฐ์คิดค้นภายในสังคม

นวัตกรรมที่ถ่ายทอดกันนั้นอาจเป็นความคิด (**Idea**)
หรืออาจเป็นวัตถุ (**Object**)

ลักษณะของนวัตกรรมที่จะยอมรับได้ง่าย

- ❖ มีประโยชน์มากกว่าของเดิม (Relative Advantage)
- ❖ สอดคล้องกับวัฒนธรรมของสังคมที่รับ (Compatibility)
- ❖ ไม่ยุ่งยากสลับซับซ้อนมาก (Less Complexity)
- ❖ สามารถแบ่งทดลองรับมาปฏิบัติเป็นครั้งคราวได้ (Divisibility)
- ❖ สามารถมองเห็นเข้าใจง่าย (Visibility)

ขั้นตอนการตัดสินใจรับเอานวัตกรรมใหม่

- ❖ ขั้นตอนในการรับรู้นวัตกรรม (Awareness)
- ❖ เกิดความสนใจในนวัตกรรมนั้น ๆ (Interest)
- ❖ ประเมินค่านวัตกรรม (Evaluation)
- ❖ ทดลองใช้นวัตกรรม (Trial)
- ❖ การรับหรือไม่รับเอานวัตกรรม (Adoption or Rejection)

นวัตกรรม

Rogers ยังได้อธิบายไว้อีกว่า “นวัตกรรม”

- ❖ เป็นความคิดใหม่
- ❖ สามารถแบ่งออกเป็น “นวัตกรรมระดับบุคคล” และ “นวัตกรรมระดับองค์การ”
- ❖ มีความเกี่ยวข้องกับ “องค์การภาครัฐ” และ “องค์การภาคเอกชน”

นวัตกรรมจึงมีความเกี่ยวข้องกับคนทุกคน ทุกหน่วยงาน ทุกองค์การ
และทุกประเทศ

นวัตกรรม

Rogers ชี้ให้เห็นว่าการพิจารณาว่าสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นนวัตกรรม นั้น ขึ้นอยู่กับการรับรู้ของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคลว่าเป็นสิ่งใหม่ สำหรับเขา ดังนั้น นวัตกรรมของกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งอาจไม่ใช่ นวัตกรรมของกลุ่มบุคคลอื่นๆ ก็ได้ ขึ้นอยู่กับการรับรู้ของบุคคลนั้น ว่าเป็นสิ่งใหม่สำหรับเขาหรือไม่

ความหมายของคำว่านวัตกรรม

Webster's Dictionary ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า หมายถึง ความคิดใหม่ วิธีใหม่ การประดิษฐ์ใหม่ ซึ่งรวมแล้วจัดได้ว่าเป็นความแปลกใหม่

Kuczmariski ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า หมายถึง ความคิดภายในทัศนคติที่แผ่กระจาย หรือวิธีการคิดที่มุ่งเน้นจากปัจจุบันสู่ออนาคต

ความหมายของคำว่านวัตกรรม

Damanpour (1991) ได้กล่าวไว้ว่า นวัตกรรม เป็นการนำอุปกรณ์ ระบบ นโยบาย โปรแกรม กระบวนการ สินค้าหรือบริการที่สร้างขึ้นมาใช้ โดยสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งใหม่ในองค์การ

Shoemaker (1971) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า เป็น ความรู้ วิธีปฏิบัติ หรือวัตถุที่ปัจเจกบุคคลรับรู้ว่าเป็นสิ่งใหม่สำหรับ ตนเอง ถึงแม้ว่าสิ่งดังกล่าวได้รับการนำไปใช้หรือปฏิบัติจนผ่านช่วงเวลา หนึ่งไปแล้ว แต่ถ้ายังคงมีความรู้สึกว่าเป็นสิ่งใหม่ในบุคคลใดแล้ว ก็ยังคงเรียกว่า “นวัตกรรม”

ความหมายของคำว่านวัตกรรม

Barnett (1953) ได้กล่าวไว้ว่า นวัตกรรมเป็นแนวความคิดต่างๆ แบบแผนพฤติกรรม หรือสิ่งของใหม่ๆ ที่แตกต่างกันไปจากสิ่งที่มีอยู่เดิม นวัตกรรมในความหมายนี้จึงครอบคลุมถึงเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างกว้างขวางไม่ว่าจะเป็นด้านที่มองเห็น สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 รวมทั้งที่เป็นแบบแผนพฤติกรรม ความประพฤติตามระบบสังคม ประเพณี วัฒนธรรมต่างๆ ตลอดจนสิ่งประดิษฐ์วิทยาการใหม่ๆ และด้านที่ไม่เป็นวัตถุ ได้แก่ เรื่องราวที่เกี่ยวกับความเชื่อ ความนึกคิด ความศรัทธา ซึ่งเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นจากความคิดภายในจิตใจของบุคคล

ความหมายของคำว่านวัตกรรม

Morton (1998) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมว่า เป็นการทำให้ใหม่ขึ้นอีกครั้ง (Renewal) ซึ่งเป็นการปรับปรุงสิ่งเก่า และพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ตลอดจนหน่วยงานหรือองค์กรนั้น ๆ นวัตกรรมอาจไม่ใช่การขจัดหรือล้มล้างสิ่งเก่าๆ ให้หมดสิ้นไป แต่เป็นการปรับปรุง เสริมแต่ง และพัฒนา

ความหมายของคำว่านวัตกรรม

เสน่ห์ จุ้ยโต ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นที่เป็นสิ่งใหม่และองค์การยอมรับเอาไปใช้นวัตกรรมจึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในทุครั้งจึงจำเป็นต้องมีนวัตกรรมเข้าไปเกี่ยวข้อง

**การเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงหรือการเปลี่ยนแปลงก่อนคนอื่น
องค์การจึงเรียกว่า “นวัตกรรม”**

ความหมายของคำว่านวัตกรรม

นวัตกรรม = การคิดค้น + การประยุกต์ใช้
(Innovation) (Invention) (Application)

นวัตกรรม

นพดล เหลืองภิรมย์ ได้อธิบายไว้ว่า “นวัตกรรม”

- ❖ มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของมนุษย์จนแยกจากกันไม่ออก
- ❖ มีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน
- ❖ มีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์
- ❖ มีความสัมพันธ์กับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

ความหมายของคำว่านวัตกรรม

พยับ วุฒิรงค์ (2557, น. 12) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า หมายถึง สิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อนในหน่วยงาน องค์กร ประเทศ หรือโลก และต้องสามารถนำมาใช้ได้จริง เพื่อสร้างให้เกิดประโยชน์ในเชิง เศรษฐกิจ สังคม หรือจิตใจ

เมื่อองค์กรมีการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพิ่มขึ้น องค์กรนั้นจะกลายเป็นองค์กรนวัตกรรม ซึ่งเป็นองค์กรรูปแบบใหม่ที่มีการปรับเปลี่ยนลักษณะองค์กรที่สนับสนุนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และบุคลากรในองค์กรมีการเลือกใช้ความคิดใหม่ หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ความหมายของคำว่านวัตกรรม

ความเข้าใจต่อความหมายของนวัตกรรมยังขึ้นอยู่กับเป้าหมายและ
ประสบการณ์ส่วนตัวของนักวิชาการแต่ละคน ได้แก่

Christopher Freeman (1974) แห่ง Science Policy Research Unit (SPRU), University of Sussex at Brighton ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า เป็นกิจกรรมทางเทคนิค การออกแบบ การผลิต การจัดการ และการค้าที่เกี่ยวข้องกับตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือการนำเอากระบวนการหรือเครื่องมือใหม่ หรือกระบวนการหรือเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงแล้วมาใช้ในเชิงพาณิชย์เป็นครั้งแรก ซึ่งเป็นมุมมองนวัตกรรมทางด้านอุตสาหกรรม

ความหมายของคำว่านวัตกรรม

Peter F. Drucker (1985) ได้ให้คำนิยามนวัตกรรมในมุมมองที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการว่านวัตกรรม คือ เครื่องมือที่สำคัญสำหรับผู้ประกอบการในการแสวงหาผลประโยชน์และโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพื่อสร้างธุรกิจและบริการที่แตกต่างจากคู่แข่ง นวัตกรรมเป็นความสามารถที่ถูกแสดงออกมาในรูปแบบของการฝึกฝน ศักยภาพในการเรียนรู้ และการนำไปปฏิบัติได้จริง

ความหมายของคำว่านวัตกรรม

Michael E. Porter (1990) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้องค์กรมีศักยภาพในการแข่งขัน และได้มองนวัตกรรมในความหมายที่กว้าง โดยรวมเอาเทคโนโลยีใหม่และแนวทางในการทำสิ่งต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน

ความหมายของคำว่านวัตกรรม

European Commission (1995) ได้ให้คำจำกัดความของนวัตกรรมไว้ว่า

- เป็นสิ่งใหม่และเพิ่มเติมขอบเขตของสินค้า บริการ และตลาด
- เป็นวิธีการใหม่ของการผลิต จัดส่ง และการจัดจำหน่าย
- เป็นการเปลี่ยนแปลงในการจัดการ โครงสร้างการทำงาน เงื่อนไขการทำงานและทักษะแรงงาน

ความหมายของคำว่านวัตกรรม

กองทุนพัฒนานวัตกรรม (2547) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมไว้ว่า เป็นความสามารถในการใช้ความรู้ความคิดในเชิงสร้างสรรค์ ทักษะและประสบการณ์ทางเทคโนโลยี หรือการจัดการมาพัฒนาให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ กระบวนการผลิตใหม่ หรือบริการใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด

รูปแบบของนวัตกรรม

นวัตกรรมทางเทคโนโลยี

นวัตกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี

นวัตกรรม & การประดิษฐ์คิดค้น

การประดิษฐ์คิดค้น การค้นพบสิ่งใหม่หรือความรู้ใหม่
แต่ยังไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

นวัตกรรม การนำความรู้ใหม่หรือสิ่งที่ค้นพบใหม่
ไปประยุกต์ใช้

องค์ประกอบของนวัตกรรม

ความใหม่

การใช้ได้จริง

ประโยชน์ที่
เกิดขึ้น

เมื่อคนหลายๆ คนพัฒนา “นวัตกรรม” ได้เพิ่มมากขึ้น จะเกิดการ
พัฒนาไปสู่การเป็น “องค์กรนวัตกรรม” และเมื่อองค์กรหลายๆ
องค์กรมีการพัฒนานวัตกรรมได้เพิ่มมากขึ้นจะเกิดการพัฒนาเพื่อ
ก้าวไปสู่ “ประเทศนวัตกรรม” ซึ่งประเทศนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงจาก
การสร้างรายได้บนพื้นฐานของการผลิตไปสู่การสร้างรายได้บน
พื้นฐานของเศรษฐกิจฐานความรู้ และเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ เพื่อ
สร้างให้เกิดการพัฒนาและความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน

คุณลักษณะของนวัตกรรม

- ❖ เป็นเรื่องของโอกาสและความน่าจะเป็น
- ❖ มีความสลับซับซ้อน
- ❖ ใช้เวลามากในการกระตุ้น ส่งเสริม พัฒนาในการเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่
- ❖ มีพื้นฐานจากความต้องการที่จะเห็นความคิดใหม่ และสิ่งประดิษฐ์ใหม่
- ❖ มีการต่อต้านการสร้างนวัตกรรม
- ❖ อาจเป็นได้ทั้งผู้พ่ายแพ้และผู้ได้รับชัยชนะ

กระบวนการนวัตกรรม

- ❖ ขั้นตอนตระหนักถึงความจำเป็นของนวัตกรรม
- ❖ ขั้นตอนการจุดประกายนวัตกรรม
- ❖ ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรม
- ❖ ขั้นตอนการนำเอานวัตกรรมไปใช้

กระบวนการนวัตกรรม

ขั้นตอนตระหนักถึงความจำเป็นของนวัตกรรม

กระบวนการนวัตกรรมเริ่มจากการให้ทุกคนได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมือนวัตกรรม โดยเฉพาะที่เกิดจากแรงกดดันจากภายนอก (external forces) และแรงกดดันจากภายใน (internal forces)

- แรงกดดันจากภายนอก ได้แก่

1) การพัฒนาระบบดิจิทัล (digitalization) ทำให้การติดต่อสื่อสารสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และต้นทุนต่ำ มีผลทำให้ e-commerce และการพัฒนาระบบจัดจำหน่ายของธุรกิจกันใหม่

กระบวนการนวัตกรรม

- 2) ลูกค้ามีลักษณะจำแนกเป็นกลุ่ม ๆ (customization) ตามความต้องการมากขึ้น และต้องการให้กิจการตอบสนองในคุณค่าเพิ่มขึ้น แต่ค่าใช้จ่ายลดลง (more value less money)
- 3) การเปลี่ยนแปลงของธุรกิจในลักษณะผ่านพ่อค้าคนกลางมีความสำคัญลดลง (disintermediation) เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของการขายตรงผ่านช่องทางออนไลน์ และแพลตฟอร์มต่าง ๆ
- 4) การรวมกลุ่มของธุรกิจในลักษณะเป็นพันธมิตรทางธุรกิจในอุตสาหกรรมต่าง ๆ มีปรากฏให้เห็นมากขึ้น ซึ่งทำให้การแข่งขันมีลักษณะเข้มข้นและเป็นไปโดยกลุ่มธุรกิจใหญ่ไม่กี่ราย

กระบวนการนวัตกรรม

5) การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีมีแนวโน้มรวดเร็วกว่าเดิม

6) การเกิดการค้าและตลาดเสรี ทำให้เกิดความจำเป็นต้องเตรียมตัวรับการแข่งขัน ดังนั้น การสร้างความสามารถในการแข่งขันจึงเป็นสิ่งสำคัญ

■ แรงกดดันภายใน

เกิดจากการที่บุคคลแต่ละคนมีความคิด มีสติปัญญาในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เกิดขึ้นในองค์กร ใช้ทีมงานหรือกลุ่มบุคคลให้มีการเรียนรู้มากขึ้น และสิ่งสำคัญต้องพัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ หรือองค์กรอัจฉริยะ หรือองค์กรแห่งนวัตกรรม

กระบวนการนวัตกรรม

ขั้นตอนการจุดประกายนวัตกรรม

- ความสามารถของผู้นำองค์กรในการกระตุ้น
- การจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
- การศึกษาดูงานของผู้บริหารและบุคลากร โดยไปศึกษาดูงานองค์กรที่ประสบความสำเร็จ
- ผู้นำต้องกระทำทุกวิถีทาง เพื่อโน้มน้าวจิตใจให้บุคลากรยอมรับนวัตกรรม
- เมื่อมีการต่อต้านและแรงต้านทานน้อยลง ให้รีบดำเนินการสร้างนวัตกรรมทันที

กระบวนการนวัตกรรม

ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรม

- มีการสร้างนวัตกรรมทันที โดยการให้ทุนสำหรับผู้คิดค้นประดิษฐ์สิ่งใหม่ หรือนวัตกรรมใหม่
- จัดระบบงานให้มีการส่งเสริมการคิดอยู่เสมอ หรือเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนได้มีอิสระในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์อยู่ตลอดเวลา

กระบวนการนวัตกรรม

ขั้นตอนการนำเอานวัตกรรมไปใช้

- เมื่อมีนวัตกรรมเกิดขึ้นแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำนวัตกรรมไปสู่การปฏิบัติ
- ต้องมีการพัฒนาสร้างเครือข่ายบุคคล กลุ่ม และแกนนำให้มีการทดลองใช้ เพื่อให้การนำไปสู่การปฏิบัติประสบความสำเร็จต่อไป

Q & A

ขอบคุณค่ะ

ศาสตราจารย์ ดร. นงนุช นงนุช